

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas aizsardzības plāna izstrādes process un nepieciešamība dabas aizsardzības plānu izstrādei

Gita Strode, Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas
aizsardzības departamenta direktore
gita.strode@daba.gov.lv, 29455010

Dabas aizsardzības
pārvalde

Gaujas Nacionālais parks

- Dibināts 1973. gadā un kopš 2004. gada ir ES nozīmes Natura 2000 teritorija;
- Likums par Gaujas Nacionālo parku (03.06.2002.);
- MK noteikumi Nr. 317 «Gaujas Nacionālā parka individuālie izmantošanas un aizsardzības noteikumi» (02.05.2012.);
- Skar 11 novadu teritorijas;
- Teritorija 91 790 ha

Dabas aizsardzības
pārvalde

Gaujas Nacionālais parks

- Natura 2000 aizsardzības mērķis – ES nozīmes biotopi, Biotopu un Putnu direktīvu pielikumos iekļautās sugas.
- Galvenās vērtības – 9010* Veci vai dabiski boreāli meži, 9180* Nogāžu un gravu meži, 91E0* Aluviāli krastmalu meži, 7160 Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi, 7110 Aktīvi augstie purvi, 7140 Pārejas purvi, 8220 Smilšakmens atsegumi, 8310 alas, un 3130 Ezeri ar oligotrofām līdz mezotrofām augu sabiedrībām (lobēliju-ezereņu ezeri, piem., Ungurs), 3150 Eitrofi ezeri ar ieģrimušu ūdensaugu un peldaugu augāju, 3160 Distrofi ezeri, 3260 Upju straujtecēs un dabiski upju posmi, 6210 Sausi zālāji kaļķainās augsnēs, 6510 Mēreni mitras pļavas.
- Daudzas direktīvas sugas – bezmugurkaulnieki (spāres, taureņi, lapkoku praulgrauzis, gliemenes); putni (mazais ērglis, grieze, ūpis, dzeņi), zīdītāji (ūdrs), vaskulārie augi un sūnaugi (spilvainais ancīts, silpurene, dzegužkurpīte).

Dabas aizsardzības
pārvalde

Kas ir dabas aizsardzības plāns?

- Dabas aizsardzības plāns ir teritorijas «apsaimniekošanas» plāns, kas nosaka nepieciešamos apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu ilgtermiņa aizsardzību tām dabas vērtībām, kam teritorija izveidota.
- Apsaimniekošanas plānā jāietver zinātnisko informāciju par aizsargājamo teritoriju, pamatojumu funkcionālajam zonējumam un jānosaka vienotus visas teritorijas apsaimniekošanas pasākumus, lai sasniegtu tās aizsardzības mērķus.
- Apsaimniekošanas plānā ir jāsaskaņo dabas aizsardzības, dabas resursu izmantošanas un reģiona ilgtspējīgas attīstības intereses, vienlaikus nodrošinot teritorijas dabas vērtību saglabāšanu un labvēlīgu aizsardzības statusu tām īpaši aizsargājamām sugām un īpaši aizsargājamiem biotopiem, kuru aizsardzības nolūkā šī teritorija ir izveidota.
- **Aizsardzības mērķi nosakāmi, ņemot vērā Gaujas Nacionālā parka kā Natura 2000 teritorijas izveides mērķus.**

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas aizsardzības plāna izstrādes kārtība

- Dabas aizsardzības plānu var izstrādāt jebkura fiziskā vai juridiskā persona, bet plāna izstrādes uzraudzību atbilstoši normatīvajiem aktiem veic Dabas aizsardzības pārvalde. Gaujas nacionālā parka plānu ir pasūtījusi Dabas aizsardzības pārvalde.
- Plānu apstiprina VARAM ministrs.
- Izstrādājot likumdošanu, kas attiecas uz aizsargājamās teritorijas aizsardzību un izmantošanu, var izmantot dabas aizsardzības plānā ietvertu informāciju. Plānam ir ieteikuma raksturs attiecībā uz zemes īpašniekiem, tomēr vides un dabas institūcijas ņem vērā plānā iekļauto informāciju saskaņojot darbības aizsargājamā dabas teritorijā, kā arī plānā iekļauto informāciju integrē teritorijas attīstības plānošanas dokumentos.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas aizsardzības plāna izstrādes kārtība

Ministru kabineta 2007.gada 9.oktobra noteikumi Nr.686
«Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas
dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību»:

- Nosaka plāna saturu un izstrādes kārtību
- Plānu izstrādā laikposmam, kas nav mazāks par pieciem gadiem un nepārsniedz 15 gadus; plānu var pagarināt, bet ne ilgāk kā uz 5 gadiem;
- Izstrādes ietvaros organizē 2 sabiedriskās apspriedes – uzsākot plāna izstrādi un apspriežot plāna gala redakciju

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas aizsardzības plāna izstrādes kārtība – uzraudzības grupa

Dabas aizsardzības pārvalde mēneša laikā pēc informatīvām sanāksmēm izveido plāna izstrādes uzraudzības grupu, kurā iekļauj pa vienam pārstāvim no:

- Dabas aizsardzības pārvaldes;
- Katras pašvaldības;
- Valsts vides dienesta reģionālās vides pārvaldes;
- Valsts meža dienesta;
- valsts akciju sabiedrības 'Latvijas valsts meži', ja tās pārvaldībā ir aizsargājamā teritorijā esošā zeme;
- Lauku atbalsta dienesta attiecīgās reģionālās lauksaimniecības pārvaldes;
- valsts aģentūras «Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra».

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas aizsardzības plāna izstrādes kārtība – uzraudzības grupa

Lai tiktu izvērtēti un sabalansēti dažādu pušu viedokļi, uzraudzības grupā var iekļaut pa vienam pārstāvim no citām atbildīgajām valsts vai pašvaldību iestādēm, kā arī zemes īpašnieku vai lietotāju vai biedrības vai nodibinājuma pārstāvi, ja to īpašumā vai lietošanā esošā zeme atrodas GNP teritorijā.

Līdz ar to lūgums būt aktīviem un divu nedēļu laikā nodibinājumiem, biedrībām, kas darbojas GNP teritorijā un kuru biedriem īpašumā vai valdījumā pieder zeme un kas vēlas iesaistīties uzraudzības grupā, atsūtīt informāciju uz e-pastu daba@daba.gov.lv, ar norādi, ka vēlaties iesaistīties dabas aizsardzības plāna uzraudzības grupā, norādot savu kontaktinformāciju!

Uzraudzības grupas sanāksmes ir atklātas un ikviens zemju īpašnieks var tās apmeklēt!

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas aizsardzības plāna izstrādes kārtība

Plāna izstrādes uzraudzības grupa un tās funkcijas:

- izskatīt priekšlikumus par veicamajiem dabas aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumiem;
- izvērtēt dabas resursu izmantošanas iespējas, kas neapdraud īpaši aizsargājamās sugas, biotopus un to dzīvotnes;
- izskatīt un izvērtēt priekšlikumus par pieļaujamajiem un aizliegtajiem darbību veidiem, ņemot vērā attiecīgās aizsargājamās teritorijas īpatnības un aizsardzības mērķus;
- pieņemt lēmumus par atsevišķu karšu nepieciešamību vai apvienošanu;
- iesaistīties plāna projekta izskatīšanā, kā arī, ja nepieciešams, ierosināt pārstrādāt plāna projektu, mainīt vai papildināt plāna saturu un struktūru;
- pieņemt lēmumu par nepieciešamību rosināt izmaiņas aizsargājamās dabas teritorijas likumdošanā.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas aizsardzības plāna izstrādes kārtība – uzraudzības grupa

- Plāna izstrādes ietvaros tiek organizētas vismaz 3 uzraudzības grupas sanāksmes;
- Kad uzraudzības grupa ir vienojusies, dabas aizsardzības plāns tiek nodots sabiedriskajai apspriešanai;
- Pēc sabiedriskās apspriešanas plānā tiek veikti nepieciešamie labojumi un papildinājumi un tiek prasīts pašvaldības atzinums;
- Pēc pašvaldības atzinuma saņemšanas uzraudzības grupa vienojas, vai plāns ir nododams uz apstiprināšanu;
- Plāna gala redakciju iesniedz Dabas aizsardzības pārvaldē, kas to caurskata un nodod apstiprināšanai uz VARAM.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Kāpēc nepieciešams dabas aizsardzības plāns?

- Tā nepieciešamību nosaka likumdošana;
- Tā esamība atvieglo teritorijā plānot un realizēt plašāka mēroga apsaimniekošanas pasākumus* - *Paredzētajai darbībai vai plānošanas dokumentam, kas atsevišķi vai kopā ar citu paredzēto darbību vai plānošanas dokumentu var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), veic ietekmes uz vidi novērtējumu. Izņēmums attiecas uz aizsargājamo teritoriju dabas aizsardzības plāniem un tajos paredzētām darbībām, kas nepieciešamas īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu, [...] un īpaši aizsargājamo biotopu apsaimniekošanai vai atjaunošanai, kā arī aizsargājamo teritoriju dabas aizsardzības plānos paredzētu publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu ierīkošanai.*

Dabas aizsardzības
pārvalde

Kāpēc nepieciešams dabas aizsardzības plāns?

- Tā kā plāna izstrāde notiek paralēli ar dabas vērtību apzināšanu, tad informācija par bioloģiski vērtīgiem zālājiem tiks nodota Lauku atbalsta dienestam atbalsta maksājumu administrēšanai. Informācija par meža biotopiem būs pieejama zemes īpašniekiem meža apsaimniekošanas plānu izstrādei, lai samazinātu izmaksas.
- Iespējams izvērtēt un identificēt platības, kur pieļaujama meža ieaudzēšana vai atmežošana, meliorācijas grāvju tīrīšana u.c., neapdraudot dabas vērtības.
- Īsāks process atļauju/atzinumu/saskaņojumu saņemšanā;
- Iespēja piesaistīt dažādus finansējumus apsaimniekošanas pasākumu veikšanai (ES fondi, LVAF, LIFE u.c.)

Dabas aizsardzības
pārvalde

Ieguvumi, ĪADT izstrādājot dabas aizsardzības plānu

- Dabas aizsardzības plāns ir zinātnisks pamatojums noteikt grozījumus zonējuma un ĪADT robežās
- Ņemot vērā teritorijā esošo dabas vērtību stāvokli, esošos apdraudējumus un negatīvās ietekmes, iespējams izdiskutēt un vienoties par iespējamajām izmaiņām normatīvajos aktos. Nepieciešamās izmaiņas esošajā normatīvo aktu regulējumā dabas aizsardzības plānā ir zinātniski jāpamato.
- Plāna izstrāde un apstiprināšana pati par sevi nerada jaunus ierobežojumus, taču sabiedrības iesaiste jau sākotnēji dod iespēju meklēt kompromisus starp dabas aizsardzību un sociālekonomiskajām vajadzībām

Dabas aizsardzības
pārvalde

Sabiedrības iesaistes nepieciešamība dabas aizsardzības plāna izstrādē

- dažādu interešu grupu kompromisu meklēšana, lai nodrošinātu ĪADT dabas vērtību pareizu apsaimniekošanu un aizsardzību ilgtermiņā;
- viedokļu noskaidrošana un apkopošana par ieteicamajiem apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumiem un iespējām tos realizēt;
- papildus informācijas sniegšana un atgriezeniskās saites veidošana ar pašvaldībām, zemju īpašniekiem un citiem interesentiem, lai izceltu teritorijas unikalitāti, atsevišķos gadījumos skaidrotu dažādu esošo ierobežojumu mērķi un pamatotu apsaimniekošanas pasākumu nepieciešamību

Dabas aizsardzības
pārvalde

Atgādinājums - divu nedēļu laikā nodibinājumiem, biedrībām, kas darbojas GNP teritorijā un kuru biedriem īpašumā vai valdījumā pieder zeme un kas vēlas iesaistīties uzraudzības grupā, atsūtīt informāciju uz e-pastu daba@daba.gov.lv, ar norādi, ka vēlaties iesaistīties dabas aizsardzības plāna uzraudzības grupā, norādot savu kontaktinformāciju!

Meža īpašnieki, kuru īpašumos sākot no 2020. gada otrās puses nepieciešams sagatavot meža apsaimniekošanas plānu (beidzies derīguma termiņš meža inventarizācijai vai meža inventarizācija iepriekš nav veikta) par saviem nodomiem infomē DA plāna izstrādātājus sūtot informāciju uz e-pastu: gauja@environment.lv